

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle työvoimapalveluiden uudelleen järjestämiseen liittyvien lakien muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle työvoimapalveluiden uudelleen järjestämiseen liittyvien lakien muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 37/2024 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- johtava asiantuntija Anna Aaltonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Ville Heinonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- sosiaalineuvos Virva Juurikkala, sosiaali- ja terveysministeriö
- kehittämisspäälikkö Elina Korpi, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- ryhmäpäälikkö Katariina Hepoaho, KEHA-keskus
- palvelupäälikkö Meeri Haapakoski, Uudenmaan TE-toimisto
- johtava asiantuntija Timo Aulanko, Helsingin kaupunki
- erityisasiantuntija Ellen Vogt, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
- johtava juristi Tarja Krakau, Suomen Kuntaliitto
- TYP-verkostopäälikkö Anna-Liisa Lämsä, valtakunnallinen TYP-verkosto
- pääluottamusmies Kari Reponen, Ammattiliitto Pro ry
- neuvottelupäälikkö Petri Toiviainen, Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
- lakiasiaainjohtaja Jussi-Pekka Rantanen, Keva
- työmarkkinajuristi Johanna Antikainen, Kunta- ja hyvinvointialue työnantajat KT
- johtava asiantuntija Milka Kortet, Palvelualojen työnantajat PALTA ry
- edunvalvontapäälikkö Anne Perälahti, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
- toiminnanjohtaja Jukka Haapakoski, Työttömien Keskusjärjestö ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- tietosuojavaltuutetun toimisto
- Kansaneläkelaitos
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- STTK ry
- Akava ry

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

- Suomen Yrittäjät ry
- Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Valtion työmarkkinalaitos
- Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia, työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaannpanosta annettua lakia, työllistymisen monialaisesta edistämisestä annettua lakia, työttömyysturvalakia, sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annettua lakia, palkkaturvalakia, merimiesten palkkaturvalakia, tulotietojärjestelmästä annettua lakia, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettua lakia, yrityspalveluiden asiakastietojärjestelmästä annettua lakia sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi työvoimapalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaan lainsäädäntöön eräitä muutoksia, joilla edistetään työvoimapalveluiden järjestämisvastuun sujuvaa siirtoa.

Esityksen mukaan työvoimaviranomaisen mahdollisuutta siirtää sopimuksella toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijalle työvoimaviranomaisen toimivaltaan kuuluvia tehtäviä laajennettaisiin koskemaan työvoimapalveluiden järjestämistä annetussa laissa säädettyjen tehtävien lisäksi myös muussa laissa työvoimaviranomaiselle säädettyjä tehtäviä.

Asiakastietojen käsittelyä ja käyttöoikeuksia sekä työvoimaviranomaisten hankkimia lisäosia koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin. Asiakastietoja voitaisiin käsitellä nykyisten käyttötarkoitusten lisäksi kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden ja valtakunnallisen työvoimapalveluiden ja työttömyysturvan neuvontatehtävän hoitamiseen. Kehittämis- ja hallintokeskuksella olisi oikeus kieltää työvoimaviranomaisen hankkiman lisäosan liittäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen myös silloin, kun työvoimaviranomaisen hankkima lisäosa on päällekkäinen käyttövelvoitteen piiriin kuuluvan valtakunnallisen tietojärjestelmäkokonaisuuden kanssa. Vastaavasti kehittämis- ja hallintokeskuksella olisi myös oikeus sulkea lisäosa laissa säädettyin edellytyksin. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskuksen tiedonsaantioikeuksia täydennettäisiin.

Järjestämisvastuun siirtymiseen liittyviä siirtymäsäännöksiä täydennettäisiin henkilöstön siirtymisen, siirtyvien sopimusten sekä tuki- ja korvauspäätösten ja niihin liittyvien vastuiden osalta. Valtiolta kuntaan siirtyneen henkilön siirtäminen työvoimapalveluiden tuottamiseen liittyvien järjestelyjen yhteydessä työllisyysalueen toiseen kuntaan katsottaisiin liikkeenluovutukseksi vuoden 2025 ajan. Valtio vastaisi siirtyviin sopimuksiin liittyvistä vastuista ja niiden maksamisesta siltä osin kuin ne kohdistuvat järjestämisvastuun siirtoa edeltävään aikaan. Valtio korvaisi erikseen työvoimaviranomaiselle siirtyvistä tuki- ja korvauspäätöksistä aiheutuvat kustannukset val-

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

tion talousarvion rajoissa siltä osin kuin työvoimaviranomaisille siirtyy maksettavaksi järjestämisvastuun siirtoa edeltävään aikaan kohdistuvia tukia ja korvauksia. Lisäksi siirtymäsäännöksiin lisättäisiin mahdollisuus antaa kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevalle käyttöoikeus työvoimapalvelujen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmään ennen järjestämisvastuun siirtämistä asiakaspalvelun sujuvuuden ja jatkuvuuden turvaamiseksi.

Lisäksi esityksellä toteutettaisiin hallitusohjelmaan sisältyvää asiantuntijan harkintavallan lisäämistä työnhakijan palveluprosessissa. Työnhakijalle, jonka työttömyys on päättymässä kolmen kuukauden kuluessa tai joka on aloittamassa kolmen kuukauden kuluessa varusmies- tai siviilipalveluksen tai perhevapaan, ei pääsääntöisesti järjestettäisi työnhakukeskusteluja tai täydentäviä työnhakukeskusteluja. Edellytyksenä olisi lisäksi, että työttömyys päättyy vähintään kolmeksi kuukaudeksi tai varusmies- tai siviilipalvelus tai perhevapaa kestää vähintään kolme kuukautta eikä työnhakijan palvelutarve tai työnhakuvelvollisuuden asettaminen edellytä keskustelujen järjestämistä. Työnhakuvelvollisuuden asettamisessa edellä mainituille työnhakijoille otettaisiin huomioon työnhakijan mahdollisuus työllistyä lyhytkestoisiin töihin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 toiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan pääosin 1.1.2025. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain kuntien yhteistoimintaa koskeva muutos tulisi kuitenkin voimaan mahdollisimman pian. Voimaanpanolakiin ehdotetut muutokset tulisivat voimaan 1.8.2024 ja osa työttömyysturvalakiin ehdotetuista muutoksista ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin ehdotetut muutokset 1.9.2024.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tehtäväksi työvoimapalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaan lainsäädäntöön eräitä muutoksia, joiden tarkoituksena on edistää työvoimapalveluiden järjestämisvastuun sujuvaa siirtoa. Esityksen mukaan työvoimaviranomaisen mahdollisuutta siirtää sopimuksella toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijalle työvoimaviranomaisen toimivaltaan kuuluvia tehtäviä laajennetaan koskemaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädettyjen tehtävien lisäksi myös muussa laissa työvoimaviranomaiselle säädettyjä tehtäviä.

Esityksellä täsmennetään asiakastietojen käsittelyä ja käyttöoikeuksia sekä työvoimaviranomaisten hankkimia lisäosia koskevaa sääntelyä. Asiakastietoja voidaan esityksen mukaan käsitellä nykyisten käyttötarkoitusten lisäksi kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden ja valtakunnallisen työvoimapalveluiden ja työttömyysturvan neuvontatehtävän hoitamiseen.

Järjestämisvastuun siirtymiseen liittyviä siirtymäsäännöksiä täydennetään henkilöstön siirtymisen, siirtyvien sopimusten sekä tuki- ja korvauspäätösten ja niihin liittyvien vastuiden osalta.

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

Valtiolta kuntaan siirtyneen henkilön siirtäminen työvoimapalveluiden tuottamiseen liittyvien järjestelyjen yhteydessä työllisyysalueen toiseen kuntaan katsotaan liikkeenluovutukseksi vuoden 2025 ajan. Valtio vastaa siirtyviin sopimuksiin liittyvistä vastuista ja niiden maksamisesta siltä osin kuin ne kohdistuvat järjestämisvastuun siirtoa edeltävään aikaan. Valtio korvaa erikseen työvoimaviranomaiselle siirtyvistä tuki- ja korvauspäätöksistä aiheutuvat kustannukset valtion talousarvion rajoissa siltä osin kuin työvoimaviranomaisille siirtyy maksettavaksi järjestämisvastuun siirtoa edeltävään aikaan kohdistuvia tukia ja korvauksia. Lisäksi siirtymäsäännöksiin lisätään mahdollisuus antaa kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevalle käyttöoikeus työvoimapalvelujen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmään ennen järjestämisvastuun siirtämistä asiakaspalvelun sujuvuuden ja jatkuvuuden turvaamiseksi.

Esityksellä toteutetaan lisäksi hallitusohjelmaan sisältyvää asiantuntijan harkintavallan lisäämistä työnhakijan palveluprosessissa. Työnhakijalle, jonka työttömyys on päättymässä kolmen kuukauden kuluessa tai joka on aloittamassa kolmen kuukauden kuluessa varusmies- tai siviilipalveluksen tai perhevapaan, ei pääsääntöisesti järjestetä työnhakukeskusteluja tai täydentäviä työnhakukeskusteluja. Edellytyksenä on lisäksi, että työttömyys päättyy vähintään kolmeksi kuukaudeksi tai varusmies- tai siviilipalvelus tai perhevapaa kestäähän vähintään kolme kuukautta eikä työnhakijan palvelutarve tai työnhakuvelvollisuuden asettaminen edellytä keskustelujen järjestämistä. Työnhakuvelvollisuuden asettamisessa edellä mainituille työnhakijoille otetaan huomioon työnhakijan mahdollisuus työllistyä lyhytkestoisiin töihin.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä osittain muutettuina jäljempänä esitettävin huomioin.

Työnhakijan palveluprosessi

Työnhakijan palveluprosessia muutettiin toukokuussa 2022 niin sanotun pohjoismaisen työvoimapalvelumallin tullessa voimaan (HE 167/2021 vp, TyVM 17/2021 vp). Esityksen hyväksymisen yhteydessä hyväksyttiin myös kolme lausumaa, joista ensimmäisessä todettiin seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa tarkasti uudistuksen vaikutuksia työllisyyden kehittämiseen, palvelun onnistumiseen ja kuntakokeilujen edistymiseen sekä resurssien riittävyyteen ja niiden kohdentamisen onnistumiseen kiinnittäen erityisesti huomiota yksityiskohtaisen sääntelyn toimivuuteen sekä antaa työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle edellä mainituista seikoista selvityksen vuoden 2023 loppuun mennessä. Eduskunta edellyttää, että tarvittaessa hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lainsäädännön tarkistamiseksi.”

Joulukuussa 2023 työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle toimitetussa selvityksessä nousi esille, että nykyisen asiakaspalvelumallin toteutuma asiakastapaamisten sekä työnhakuvelvoitteiden osalta on jäänyt kolmanneksen arvioitua alemmalle tasolle. TE-toimistojen ja kuntakokeiluiden henkilöstön arvion mukaan nykyinen asiakaspalvelumalli ei mahdollista yksilöllisten palveluiden tarjoamista asiakkaille, jotka palvelusta eniten hyötyisivät. Suurin kritiikki henkilöstöltä kohdentui palveluprosessin kaavamaisuuteen ja sen myötä syntyvään byrokratiaan, joka on suoraan pois virkailijoiden työn ytimestä eli asiakkaiden työllistymisen tukemisesta. Samat havainnot nousivat esille myös Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) selvityksessä syksyllä 2023. VTV suositti selvityksessään, että lainsäädännöllä ja mahdollisilla ohjeistuksilla tulee edistää TE-palvelujen henkilöstöresurssien kohdentumista nykyistä enemmän asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti sekä yksinkertaistaa määrällistä työnhakuvelvoitetta koskevaa lainsäädäntöä ja ohjeistusta.

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

Hallitusohjelman mukaan työvoimapalveluiden lakisääteistä palveluprosessia kevennetään, jotta rajallista resurssia voidaan käyttää tarkoituksenmukaisemmin ja asiakaslähtöisemmin. Alkukartoitukseen ja henkilökohtaiseen kohtaamiseen panostetaan. Virkailijalle annetaan enemmän harkintavaltaa ja velvoitetaan yksilölliseen työllistymisen edistämiseen.

Nyt käsiteltävässä esityksessä työnhakijan palveluprosessiin ehdotettavien muutosten tavoitteena on lisätä asiantuntijan harkintavaltaa palveluprosessissa. Kyseessä on ensimmäinen vaihe työnhakijan palveluprosessia koskevan sääntelyn muuttamisessa. Työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut työvoimapalveluiden uudistamiseen liittyvien hallitusohjelmakirjausten toimeenpanon valmisteleiseksi työryhmän, jonka toimikausi on 2.10.2023—31.3.2027 sekä aloittanut säädöshankkeen.

Esityksen mukaan asiantuntijan harkintavaltaa lisätään palveluprosessiin kuuluvien työnhakijan tapaamisten järjestämisessä ja työnhakuvelvollisuuden asettamisessa. Muutos koskee erään lisäedellytyksin työnhakijoita, joilla on kolmen kuukauden kuluessa päättymässä työttömyys tai tiedossa varusmiespalveluksen, siviilipalveluksen tai perhevapaan aloitus.

Työnhakijalla säilyy esityksen mukaan velvollisuus edistää työllistymistään sen ajan, kun hän on asiakkaana työ- ja elinkeinotoimistossa (vuoden 2025 alusta lukien työvoimaviranomaisessa) ja kuuluu työttömyysturvajärjestelmän piiriin. Tämä tarkoittaa työnhakuvelvollisuuden asettamista. Työnhakuvelvollisuutta asetettaessa otetaan huomioon työnhakijan mahdollisuudet työllistyä lyhytkestoiseen työhön ja työnhakuvelvollisuutta voi täyttää myös hakemalla alle kaksi viikkoa kestävää työtä. Laissa säädetyillä perusteilla haettavien työmahdollisuuksien määrää voidaan alentaa tai jättää hakuvelvollisuus kokonaan asettamatta. Työnhakija menettää oikeutensa työttömyysetuuteen joko määräajaksi tai toistaiseksi, jos hän ilmoittaa vääriä tai puutteellisia tietoja taikka muulla vastaavalla tavalla menettelyllään aiheuttaa sen, ettei hänelle järjestetä keskusteluja laissa tarkoitetulla tavalla.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on kannatettu esityksen mukaista ehdotusta työnhakijan palveluprosessin keventämisestä ja nähty sen mahdollistavan työvoimaviranomaisten rajallisten asiantuntijaresurssien kohdentamisen jossain määrin nykyistä tarkoituksenmukaisemmin. Usea taho on pitänyt muutosta oikeasuuntaisena, muttei riittävänä. Asiantuntijakuulemisissa on myös tuotu esille, että työnhakuvelvoitteen kehittämisessä tulisi harkita määrällisen hakuvelvoitteen määrittelyä lainsäädännön sijaan (esim. Ruotsissa ja Tanskassa ei ole saadun selvityksen mukaan lainsäädännön tasolla määritelty määrällistä työnhakuvelvoitetta) työllisyyspalveluiden soveltamisohjeissa ja yksilöllistä harkintaa käyttäen, kuitenkin yhdenvertaisuus turvaten. Lisäksi on korostettu, että Suomessa työnhakijoiden digipalvelut tulee saada mahdollisimman pian yhdelle selkeälle verkkosivustolle ja kätevään mobiilisovellukseen sekä painotettu, etteivät työllisyysalueiden rajat saa muodostua esteeksi hakeutua töihin yli aluerajojen.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää tärkeänä, että työvoimapalvelujen asiantuntijan harkintavaltaa asiakkaan palvelutarpeen arvioinnissa lisätään, jotta tuki saadaan kohdennettua asiakkaille, jotka apua eniten työllistyäkseen tarvitsevat ja siitä hyötyvät. Palvelutarpeen arvioinnin merkitys korostuu entisestään työttömyysturvaan tehtävien muutosten myötä. Työllistymisessä tukea tarvitsevat työttömät työnhakijat on entistä tehokkaammin saatava ohjattua palvelupolulle, joka johtaa työllistymiseen köyhyysloukkuun putoamisen sijaan. Valiokunta korostaa työvoima-

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

palveluiden ydintehtävän olevan auttaa työnhakijoita työelämään, ja palveluprosessia tulee kehittää tukeman tätä tavoitetta optimaalisella tavalla, jotteivät resurssit kohdennu työttömyyden hoidon byrokraatiaan työllisyyden edistämisen sijaan. Tapaamisten ja yhteydenottojen määrää oleellisempaa on niiden tarkoituksenmukaisuus ja palvelun laatu sekä tarkoituksenmukaiset mittarit arvioimaan palveluprosessiin vaikuttavuutta työllistymisessä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriössä on valmistelussa laajempi muutos työnhakijan palveluprosessiin. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2025. Valmisteltavassa esityksessä on tarkoitus toteuttaa tarvittavat lakimuutokset työnhakijan palveluprosessia koskevien hallitusohjelmakirjausten toteuttamiseksi. Muutosehdotuksissa on myös tarkoitus huomioida eduskunnan lausumat ja niiden johdosta tehtyjen selvitysten johtopäätökset. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta painottaa, että nyt tehtävien muutosten yhteydessä ja jatkossa palveluprosessin keventämisen yhteydessä on edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi varmistettava vapautuvien resurssien oikea kohdentaminen.

Työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtyminen

Esityksen mukaan mahdollisuutta sopia työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä kuntalain (410/2015) 54 §:n mukaan laajennetaan. Muutoksella on tarkoitus edistää työvoimaviranomaisten toiminnan tarkoituksenmukaista järjestämistä. Esityksessä täydennetään lisäksi henkilöstön siirtymistä koskevaa sääntelyä. Työvoimapalveluiden tuottamista koskevien järjestelyjen yhteydessä työllisyysalueen kuntien välillä tapahtuvat valtiolta siirtyneen henkilöstön siirrot katsotaan liikkeenluovutukseksi vuoden 2025 loppuun asti, koska työvoimapalveluiden tuottamiseen liittyviä ratkaisuja ja siihen liittyvää henkilöstön sijoittumista on todennäköisesti tarpeen tarkentaa vielä sen jälkeen, kun henkilöstö on siirtynyt valtiolta kuntiin tai kuntayhtymiin.

Esityksellä on tarkoitus selkeyttää työvoimaviranomaisille siirtyviä tuki- ja korvauspäätöksiä koskevaa sääntelyä. Valtio vastaa siirtävistä sopimuksista aiheutuvista vastuista, jotka kohdistuvat järjestämisvastuun siirtoa edeltävään aikaan. Valtio hoitaa valtion kirjanpidossa suoritusperusteisesti käsiteltävät ostolaskut, vaikka lasku saapuisi vuoden 2025 puolella. Lisäksi valtio korvaa valtion talousarvion rajoissa työvoimaviranomaisille näiden maksettavaksi tulevat tuet ja korvaukset, jotka kohdistuvat järjestämisvastuun siirtoa edeltävään aikaan.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia (618/2021) täsmennetään kunnille työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisesta maksettavien korvausten indeksitarkastusten osalta. Määrittämisessä tehtävä tarkastus vuoden 2024 tasolle ja korvauksiin myöhemmin vuosittain tehtävät kansaneläkeindeksistä annetun lain (456/2001) mukaiset tarkistukset sidotaan rahoitusvastuun perusteena oleviin työttömyysetuuksiin tehtäviin indeksitarkistuksiin. Lisäksi ehdotetaan useita korjauksia ja täydennyksiä muun muassa asiakastietojen käyttöä, valtakunnallista asiakastietojärjestelmää, monialaisen tuen yhteistoimintamallia, Eures-työvälytysverkostoa ja tietojensaantioikeuksia koskevaan sääntelyyn.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää tarpeellisenä sääntelyn täydentämistä esityksen mukaisesti niin, että työllisyysalueen kuntien välillä tapahtuvat valtiolta siirtyneen henkilöstön siirrot katsotaan liikkeenluovutukseksi vuoden 2025 loppuun asti. Täydennys tarvitaan valtiolta siirtyvän henkilöstön aseman turvaamiseksi, koska työvoimapalveluiden organisointi on kesken ja järjestelyjä kuntien välillä saatetaan tehdä vielä siirtohetken jälkeen.

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa nousi esiin epätietoisuutta asiakastietojärjestelmän käyttöoikeuksiin liittyen. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että käyttöoikeus voidaan myöntää työvoimaviranomaisen palveluksessa olevalle henkilölle. Palveluksessa oleva katsoo sekä työsuhteessa että virkasuhteessa olevat henkilöt, eikä näin ollen ole tarpeen määritellä sitä, missä tilanteessa käyttöoikeuden voi myöntää virkasuhteessa olevalle ja missä tilanteessa työsuhteessa olevalle henkilölle. Laissa on määritelty ne tehtävät, joita hoitavalle palvelussuhteessa olevalle henkilölle käyttöoikeus voidaan myöntää. Käyttöoikeus on joka tapauksessa rajattava sisällöltään, laajuudeltaan ja valtuuksiltaan siihen mikä on henkilön tehtävien kannalta välttämätöntä. Henkilö, jolle on myönnetty käyttöoikeus, saa käsitellä vain sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä hänen tehtäviensä hoitamiseksi, ja vain siten kuin hänen tehtäviensä hoitamiseksi on välttämätöntä. Henkilön palkkaaminen virka- tai työsuhteeseen määrittyy hänen hoitamiansa tehtävien luonteen perusteella. Pelkkä tietojärjestelmän käyttäminen ei välttämättä ole julkisen vallan käyttämistä, joten käyttöoikeuden myöntämistä ei rajata vain viranhaltijoihin.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 120 §:n 1 momentin mukaan kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA) vastaa työvoimapalveluiden valtakunnallisen tietovarannon, palvelualustan ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden sekä asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen liittymiseksi tarvittavien rajapintojen kehittämisestä ja ylläpidosta (työvoimapalvelujen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut). Työvoimapalvelujen valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja kehitetään edellä mainitun 1 momentin mukaan yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa ottaen huomioon käytettävissä olevat määrärahat.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa tuotiin esille, että toistaiseksi ei ole määritelty tai olemassa toimintatapaa, jolla tätä yhteistyötä voidaan toteuttaa läpinäkyvästi, oikea-aikaisesti ja suunnitelmallisesti. Edelleen katsottiin, että työvoimaviranomaisilla tulee olla tiedossa prosessi ja toimintatavat, jolla ne saavat mahdolliset tietojärjestelmätarpeensa nostettua kehittämisen agendalle sekä myös kriteerit, joiden perusteella kehityshankkeet priorisoidaan. Hallituksen esityksen mukaan yhteistyö tapahtuu yhteiskehittämisen kautta ja voi konkreettisesti toteutua työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 22 §:ssä tarkoitetun työllisyyden edistämisen neuvottelukunnan tätä varten perustamassa jaostossa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan KEHA-keskuksessa on valmisteltu yhteiskehittämisen mallia, jolla tarkoitetaan toimintatapaa, jonka avulla tulevat työvoimaviranomaiset pääsevät tulevaisuudessa nostamaan kehittämisaihtioita ja tarpeitaan tietojärjestelmäkehittämiseen. Tavoitteena on luoda malli, jossa loppukäyttäjä, joka myös tuntee parhaiten asiakastyön vaatimukset, pääsee määrittelemään ja osallistumaan prosessiin. Neuvottelukunnan jaostoista tarkemmin säätämiseksi on työ- ja elinkeinoministeriössä käynnissä asetusvalmistelu.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

3 ja 42 §. Määritelmät ja Työväilytyksen tavoite ja yleiset periaatteet. Valiokunta ehdottaa pykäliin vähäistä teknistä korjausta.

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

112 §. Asiakastietojen käyttötarkoitukset. Huomioidaan eduskunnan HE 8/2024 vp ja TyVM 5/2024 vp pohjalta hyväksymä muutos pykälän 1 momentin 2 kohdassa.

125 §. Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen. Huomioidaan eduskunnan HE 8/2024 vp ja TyVM 5/2024 vp pohjalta hyväksymä muutos pykälän 1 momentin 6 kohdassa.

2. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaannpanosta annetun lain muuttamisesta

14 §. Tiedonsaantioikeus ja asiakastietojen käsittely toimeenpanon valmistelussa. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa nousi esille, että pykälän sääntely tulevien työvoimaviranomaisten tiedonsaantioikeudesta ja asiakastietojen käsittelystä toimeenpanon valmistelussa kaipaa tarkennusta. Hallituksen esityksessä pykälä on kirjoitettu muotoon, jossa työvoimaviranomaisella on oikeus saada pykälässä tarkemmin lueteltuja toimeenpanon valmistelussa välttämättömiä tietoja. Työvoimaviranomaiset muodostuvat kuitenkin vasta 1.1.2025.

Valiokunta ehdottaa tämän johdosta pykälää tarkennettavaksi työvoimaviranomaisen määritelmän osalta siten, että ”työvoimaviranomainen” korvataan ilmaisulla ”työvoimapalveluiden järjestämisestä vastaava kunta tai kuntayhtymä”.

3. Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 9 ja 12 §:n muuttamisesta

9 §. Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointi. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa pykälän 2 momentti koettiin harhaanjohtavaksi. Pykälän sanamuoto ”johtoryhmä tekee yhteistyösopimuksen” voi aiheuttaa väärinymmärryksiä, koska sovitettavat asiat ovat sellaisia, jotka tulevat päätettäväksi kunkin yhteistoimintamalliin osallistuvan organisaation oman päätöksen-tekijänsä mukaan.

Valiokunta ehdottaa, että säännöksen sanamuotoa muutetaan siten, että johtoryhmän sijaan siinä säädetään johtoryhmään kuuluvien hyvinvointialueiden, työvoimaviranomaisten ja Kansaneläkelaitoksen velvoitteesta sopia yhteistoimintamallin organisoimisesta ja resursoimisesta yhteistyösopimuksessa.

4. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

11 luku. Toimeenpanoa koskevat säännökset

4 a §. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen työvoimapolitiittinen lausunto. Valiokunta ehdottaa pykälään teknisiä korjauksia.

9. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta

1 luku. Yleiset säännökset

3 §. Määritelmät.

Valiokunta ehdottaa pykälään vähäistä teknistä korjausta.

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

2 luku. Työnhakijan palveluprosessi

6 §. Työnhakukeskustelujen ja täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen. Pykälän 1 momentin 1 kohdasta on jäänyt hallituksen esityksestä epähuomiossa pois vastaava kirjaus työnhakukeskustelujen kahden viikon välein järjestämisen lähtökohtaisuudesta, joka sisältyy ehdotettuun työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 32 §:n 1 momenttiin. Valiokunta ehdottaa, että virhe korjataan lisäämällä sana ”lähtökohtaisesti” 2 luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohtaan.

10. Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta

3 a §. Kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät. Huomioidaan eduskunnan HE 8/2024 vp ja TyVM 5/2024 vp pohjalta hyväksymä muutos pykälän 2 momentin 7 kohdassa.

12. Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Valiokunta ehdottaa lain johtolauseeseen teknistä muutosta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 37/2024 vp sisältyvät 5.—8., 11. ja 13. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 37/2024 vp sisältyvät 1.—4., 9., 10. ja 12. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 48 §:n 1 momentin 6 kohta ja 120 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 48 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 997/2023,

muutetaan 3 §:n 1 momentin 1 ja 12 kohta, 13 §:n 2 momentti, 32 §:n 1 ~~momentti~~momentin 1—3 kohta, ~~ja~~32 §:n 3 momentti, 33 §:n 1 momentin 2 kohta, 42 §:n 3 momentti, 45 §:n 1 kohta, 46 §:n 2 momentti ja 3 momentin 3 kohta, 47 §:n 1 ja 3 momentti, 112 §:n 1 momentin 2 kohta, 114 §:n 1 momentin 3 kohta, 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin 2 kohta, 120 §:n 1 momentti sekä 125 §:n 1 momentin johdantokappale, 6 kohta ja ~~2~~3 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 33 §:n 1 momentin 2 kohta ja 47 §:n 3 momentti laissa 691/2023 sekä 112 §:n 1 momentin 2 kohta ja 125 §:n 1 momentin 6 kohta laissa / , sekä

lisätään 32 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 691/2023, uusi 4 momentti, 44 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 691/2023, uusi 4 momentti, lakiin uusi 120 a § ja 125 §:n 1 momenttiin, sellaisina kuin niistä ovat osaksi laissa / , uusi 3 a kohta seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *työvoimaviranomaisella* kunnan tai kuntayhtymän viranomaista, joka vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä toimialueellaan;

12) *de minimis -tuella* tukea, johon sovelletaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettua komission asetusta (EU) N:o 2023/2831, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maatalousalalla annettua komission asetusta (EU) N:o 1408/2013 tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen kalastus- ja vesiviljelyalalla annettua komission asetusta (EU) N:o 717/2014;

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

13 §

Kuntien yhteistoiminta järjestämisvastuun toteuttamiseksi

Palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa on otettava huomioon yhteistoiminnassa mukana olevien kuntien toiminta, työllisyysalueen väestörakenne, asiakkaiden palvelun tarve sekä muut palvelujen antamista koskevat olosuhteet. Sen estämättä, mitä kuntalain 8 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädetään, työvoimaviranomainen voi sopia tässä laissa työvoimaviranomaiselle säädetyn tehtävän antamisesta toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi noudattaen, mitä kuntalain 54 §:ssä säädetään sopimuksesta viranomaistehtävän hoitamiseksi. Sopimuksella voidaan antaa toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi myös muussa laissa työvoimaviranomaiselle säädetty tehtävä.

32 §

Työnhakukeskustelujen ja täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen

Työvoimaviranomainen järjestää työnhakijan palvelutarve ja olosuhteet huomioon ottaen taroituksenmukaisimmalla tavalla:

1) työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle työnhakijalle viisi täydentävää työnhakukeskustelua lähtökohtaisesti kahden viikon välein alkuhaastattelun jälkeen; täydentäviä työnhakukeskusteluja järjestetään kuitenkin neljä, jos alkuhaastattelua on edeltänyt täydentävä työnhakukeskustelu;

2) työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle sekä muulle osa-aikaisessa työsuhteessa olevalle tai työaikaa lyhentämällä lomautetulle työnhakijalle työnhakukeskustelun aina, kun alkuhaastattelusta, edellisestä tämän kohdan mukaisesta työnhakukeskustelusta tai viimeisestä 1 kohdan mukaisesta täydentävästä työnhakukeskustelusta on kulunut kolme kuukautta;

3) työttömälle työnhakijalle kaksi täydentävää työnhakukeskustelua kuukauden aikana aina, kun alkuhaastattelusta, edellisestä tämän kohdan mukaisesta täydentävästä työnhakukeskustelusta tai viimeisestä 1 kohdan mukaisesta täydentävästä työnhakukeskustelusta on kulunut kuusi kuukautta;

Työnhakukeskustelua ja 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua täydentävää työnhakukeskustelua ei järjestetä, jos työnhakijan työttömyys päättyy kolmen kuukauden kuluessa muusta syystä kuin työvoimakoulutuksen tai 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 28—32 §:ssä tarkoitetun työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun, palkkatuetun työn tai työajaltaan enintään 80 prosenttia alalla sovellettavaa kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöaikaa vastaavan osa-aikaisen työn takia taikka hän kolmen kuukauden kuluessa aloittaa varusmies- tai siviilipalveluksen tai perhevapaan. Edellä säädetyn soveltamisen edellytyksenä on lisäksi, että työttömyys päättyy vähintään kolmen kuukauden ajaksi tai varusmies- tai siviilipalvelus tai perhevapaa kestää vähintään kolme kuukautta, eikä työnhakuvelvollisuuden asettaminen tämän lain 44 §:n 4 momentissa tarkoitettua tavalla eikä hänen palvelutarpeensa muutoinkaan edellytä keskustelujen järjestämistä. Keskustelut on kuitenkin aina järjestettävä työnhakijan pyynnöstä.

Jos työnhakija on lomautettu, 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja täydentäviä työnhakukeskusteluja järjestetään vain työnhakijan pyynnöstä.

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

33 §

Työnhakukeskustelua ja täydentävää työnhakukeskustelua koskevat poikkeukset

Vaikka työnhakija olisi työtön tai työttömyysuhan alainen, työnhakukeskustelua ja 32 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua täydentävää työnhakukeskustelua ei järjestetä, jos työnhakija:

2) ei ole suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta (*koulutusta vailla oleva*) ja hän opiskelee omaehtoisia opintoja 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 28—32 §:ssä tarkoitettulla tavalla työttömyysetuudella tuettuna arviolta yli kuukauden;

42 §

Työväilytyksen tavoite ja yleiset periaatteet

Työväilytystä tehdään kansallisesti ja kansainvälisesti. Työvoimaviranomaiset ovat työväilytyspalvelujen eurooppalaisesta verkostosta (Eures), liikkuvuuspalvelujen tarjoamisesta työntekijöille ja työmarkkinoiden yhdentymisen tiivistämisestä ja asetusten (EU) N:o 492/2011 ja (EU) N:o 1296/2013 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/589 7 artiklan c alakohdan i alakohdassa tarkoitettuja Eures-jäseniä. Työvoimaviranomaisen tehtävistä työväilytyksessä Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen sekä kansainvälisestä harjoittelusta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

44 §

Työnhakuvelvollisuus

Jos työnhakijan työttömyys päättyy kolmen kuukauden kuluessa muusta syystä kuin työvoimakoulutuksen tai 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 28—32 §:ssä tarkoitettua työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun, palkkatuetun työn tai työajaltaan enintään 80 prosenttia alalla sovellettavaa kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöaikaa vastaavan osa-aikaisen työn takia taikka hän kolmen kuukauden kuluessa aloittaa varusmies- tai siviilipalveluksen tai perhevapaan, työnhakuvelvollisuus asetetaan täysille kuukauden kestäville tarkastelujaksoille tai sitä ei sisällytetä työllistymissuunnitelmaan ottaen huomioon työnhakijan mahdollisuus työllistyä lyhytkestoiseen työhön ennen työttömyyden päättymistä tai varusmies- tai siviilipalveluksen tai perhevapaan alkamista. Edellä säädetyn soveltamisen edellytyksenä on lisäksi, että työttömyys päättyy vähintään kolmen kuukauden ajaksi tai varusmies- tai siviilipalvelus tai perhevapaa kestää vähintään kolme kuukautta.

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

45 §

Työnhakuvelvollisuutta täyttävä toiminta

Työnhakuvelvollisuutta voi täyttää:

1) hakemalla sellaista vähintään kaksi viikkoa kestävästä työsuhteesta tehtävää työtä, johon työnhakija voi perustellusti olettaa voivansa työllistyä; työsuhteen kesto koskevasta edellytyksestä voidaan poiketa 44 §:n 4 momentissa tarkoitettussa tilanteessa, jos asiasta on sovittu työllistymissuunnitelmassa;

46 §

Työnhakuvelvollisuuden alkamista koskevat poikkeukset

Lomautetun työnhakuvelvollisuus alkaa siitä, kun lomautuksen alkamisesta on kulunut kolme kuukautta.

Työnhakuvelvollisuus alkaa siitä lukien, kun työnhakijalle on järjestetty 33 §:n 2 momentissa tarkoitettu työnhakukeskustelu, jos työnhakija:

3) on arviolta yli kuukauden ajan palkkatuetussa työssä, jonka työaika ylittää 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta; tai

47 §

Haettavien työmahdollisuuksien määrää ja tarkastelujaksoa koskevat poikkeukset

Jollei 44 §:n 3 tai 4 momentista tai 48 §:stä johdu muuta, vähintään kaksi viikkoa kestävässä osa-aikatyössä olevan tai työaika lyhentämällä lomautetun työnhakijan työllistymissuunnitelmaan tulee sisällyttää kolmen kuukauden tarkastelujaksot, joiden aikana työnhakijan tulee hakea yhtä työmahdollisuutta.

Jollei 1 momentista, 44 §:n 3 tai 4 momentista tai 48 §:stä johdu muuta, arviolta yli kuukauden ajan 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 28—32 §:ssä tarkoitettulla tavalla omaehtoisia opintoja työttömyysetuudella tuettuna opiskelevan koulutusta vailla olevan työnhakijan työllistymissuunnitelmaan tulee sisällyttää opintojen ajalle kolmen kuukauden tarkastelujaksot, joista kunkin aikana työnhakijan tulee hakea kolmea työmahdollisuutta. Työnhakuvelvollisuuden sovelletaan tämän pykälän 1 momenttia sekä 44 ja 48 §:ää siitä lukien, kun työnhakijalle on järjestetty 33 §:n 2 momentissa tarkoitettu työnhakukeskustelu.

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

112 §

Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää:

2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa, työttömyysturvalaissa, ~~vuorotteluvapaalaissa~~, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ja Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetussa laissa työvoimaviranomaiselle tai kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (897/2009) kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvien tehtävien sekä työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan liittyvän neuvonnan hoitamiseen;

114 §

Käsiteltävät tiedot

Henkilöasiakkaasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

3) työvoimapalvelujen asiakkuuteen ja työvoimaviranomaisen tai kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin sekä asioinnin mahdollisesti edellyttämiin erityisjärjestelyihin liittyvät tiedot;

Työvoimapalveluja hakevasta tai saavasta työnantajasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

2) työvoimapalvelujen asiakkuuteen ja työvoimaviranomaisen tai kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin liittyvät tiedot;

Työvoimapalvelujen tuottajasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

2) työvoimaviranomaisen tai kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin liittyvät tiedot;

120 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon, palvelualustan ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden sekä asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen liittymiseksi tarvittavien rajapintojen kehittämisestä ja ylläpidosta (*työvoimapalvelujen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut*). Työvoimapalvelujen valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja kehitetään yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa ottaen huomioon käytettävissä olevat määrärahat.

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

120 a §

Asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentävät lisäosat

Työvoimaviranomainen voi hankkia 120 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentäviä lisäosia. Lisäosan liittäminen 120 §:n 2 momentissa tarkoitettuun asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen edellyttää, että lisäosa:

1) täyttää kehittämis- ja hallintokeskuksen määrittelemät tekniset ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset;

2) ei ole päällekkäinen mainitussa momentissa tarkoitettun käyttövelvoitteen piiriin kuuluvan asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kanssa.

Jos lisäosan liittämiseksi tarvittavia rajapintoja tai muita teknisiä ja tietoturvaan liittyviä vaatimuksia ei ole määritelty, kehittämis- ja hallintokeskus päättää rajapinnan toteuttamisesta ottaen huomioon muut työvoimapalvelujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden kehittämistarpeet.

Lisäosassa tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä 112 §:ssä säädetään asiakastietojen käyttötarkoituksista ja 114 §:ssä käsiteltävistä tiedoista. Työvoimaviranomainen vastaa yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja tehtävistä lisäosassa tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn osalta.

Kehittämis- ja hallintokeskus voi sulkea lisäosan yhteyden 120 §:ssä tarkoitettuun tietovarantoon, jos lisäosa vaarantaa tietoturvaa tai -suoja taikka henkilötietoja käsitellään tämän pykälän 3 momentissa säädetyn vastaisesti.

125 §

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

Käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen voidaan myöntää kunnan, kuntayhtymän, kehittämis- ja hallintokeskuksen, työ- ja elinkeinoministeriön tai aluehallintoviraston palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

3 a) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa tarkoitettuja kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin tai työvoimapalveluiden tai työttömyysturvan valtakunnalliseen neuvontaan liittyviä tehtäviä;

6) 1—3 tai 3 a kohdassa tarkoitettuihin palveluihin, tukiin tai asiakasprosesseihin taikka työttömyysturva-~~tai vuorotteluvapaa~~järjestelmään liittyviä valvonta-, kehittämis-, seuranta-, tilastointi-, ennakointi- tai ohjaustehtäviä;

Työvoimaviranomainen myöntää käyttöoikeuden valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevalle henkilölle sekä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettun työvoimapalvelujen tuottajan palveluksessa olevalle henkilölle hankkimansa palvelun osalta. Kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeuden palveluksessaan olevalle henkilölle sekä työ- ja elinkeinoministeriön ja aluehallintoviraston palveluksessa olevalle henkilölle. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeuden 2 momentissa tarkoitettun

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

työvoimapalvelujen ulkopuolisten tahon palveluksessa olevalle henkilölle, kun kyse on kehittämis- ja hallintokeskuksen tai työ- ja elinkeinoministeriön tekemästä toimeksiannosta tai hankkimasta palvelusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____. Sen 13 §:n 2 momentti tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä elokuuta 2024.

2.

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaanpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaanpanosta annetun lain (383/2023) 6 §:n 1 ja 2 momentti ~~ja~~ 11 §:n 2 momentti ~~ja~~ 14 § sekä lisätään 10 §:ään uusi 2 momentti ~~ja~~ 11 §:ään uusi 3 momentti ~~ja~~ ~~14 §:ään uusi 3 momentti~~ seuraavasti:

6 §

Henkilöstön siirtyminen

Työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisen yhteydessä kuntien järjestämisvastuulle siirrettävien tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto työ- ja elinkeinotoimistoista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja kehittämis- ja hallintokeskuksesta kuntiin ja kuntayhtymiin katsotaan liikkeenluovutukseksi. Sen estämättä, mitä kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 25 §:n 1 momentissa säädetään, jos kunnat sopivat työvoimapalveluiden tuottamista koskevien järjestelyjen yhteydessä valtiolta siirtyneen henkilön siirtymisestä työllisyysalueen sisällä toisen kunnan palvelukseen, siirto katsotaan liikkeenluovutukseksi vuoden 2025 loppuun asti.

Poiketen siitä, mitä kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 4 §:ssä säädetään julkisesta hakumenettelystä, kunta tai kuntayhtymä voi ottaa palveluksessaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain voimaan tullessa olevan työsopimussuhteisen työntekijän vastaavaan virkasuhteeseen ilman julkista hakumenettelyä. Virkasuhteeseen ottaminen ilman julkista hakumenettelyä edellyttää, että henkilön palvelussuhde on jatkunut ilman keskeytystä mainitun lain voimaantulon jälkeen. Edellä mainitun poikkeuksen mukainen virkasuhteeseen ottaminen on mahdollista tehdä vuoden 2025 loppuun asti.

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

10 §

Sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

Valtio vastaa sopimuksiin liittyvistä vastuista siltä osin kuin ne kohdistuvat 1 päivää tammikuuta 2025 edeltävään aikaan.

11 §

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain nojalla järjestettyyn palveluun tai tehtyyn päätökseen sovellettava lainsäädäntö

Työvoimaviranomainen hoitaa 1 momentissa tarkoitettujen tukien ja korvausten maksamiseen ja takaisinperintään liittyvät toimet lukuun ottamatta työllisyyspoliittista avustusta ja ryhmävastuuvakuutusta, joiden maksamiseen ja takaisinperintään liittyvät toimet hoitaa kehittämis- ja hallintokeskus. Valtio korvaa työvoimaviranomaisille siirtyvien päätösten perusteella maksettavaksi tulevat tuet ja korvaukset valtion talousarvion rajoissa siltä osin kuin ne kohdistuvat 1 päivää tammikuuta 2025 edeltävään aikaan.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettuihin valmennuksiin ja kokeiluihin sovelletaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 60 §:ää 1 päivästä tammikuuta 2025.

14 §

Tiedonsaantioikeus ja asiakastietojen käsittely toimeenpanon valmistelussa

Työvoimaviranomaisella Kunnalla tai kuntayhtymällä, jolle järjestämisvastuu siirtyy, on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada työ- ja elinkeinotoimistolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, kehittämis- ja hallintokeskukselta sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevalta kunnalta työvoimapalvelujen toimeenpanon valmistelussa välttämättömät:

1) tiedot työvoimaviranomaiselle siirtyvistä asiakkaista, ei kuitenkaan työvoimapalvelujen asiakastietoja laajemmin kuin asiakkaan palveluprosessin ja palveluiden jatkuvuuden turvaaminen edellyttää;

2) tiedot 6 §:ssä tarkoitettusta henkilöstöstä;

3) tiedot 8 ja 10 §:ssä tarkoitetuista sopimuksista;

4) muut kuin 1—3 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Työvoimaviranomainen Kunta tai kuntayhtymä saa käsitellä 1 momentissa tarkoitettuihin tietoihin sisältyviä henkilötietoja toimeenpanon valmistelussa vain siltä osin kuin se on toimeenpanon valmistelemiseksi välttämätöntä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja voidaan luovuttaa myöntämällä käyttöoikeus työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietojärjestelmäkokonaisuuteen ja monialaisen tuen yhteistointimamallin asiakastietojärjestelmään. Työvoimapalveluiden järjestämisestä vastaava **työvoimaviranomainen** kunta tai kuntayhtymä myöntää käyttöoikeuden kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevalle henkilölle, jonka tehtäviin kuuluu toimeenpanon valmistelu. Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuden teknisestä avaamisesta käyttöoikeuden myöntäneen työvoimaviranomaisen ilmoituksen perusteella.

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

3.

Laki

työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 9 ja 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023) 9 §:n 1 ja 2 momentti ~~ja~~ sekä 12 §:n 4 momentti seuraavasti:

9 §

Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointi

Jokaisen hyvinvointialueen toimialueella on oltava monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointia varten vähintään yksi, kuitenkin enintään alueen järjestämisvastuussa olevien työvoimaviranomaisten määrää vastaava määrä monialaisen tuen johtoryhmiä. Hyvinvointialueen, hyvinvointialueen toimialueen työvoimaviranomaisten ja Kansaneläkelaitoksen on neuvoteltava johtoryhmien määrästä ja toimialueista ennen johtoryhmien asettamista. Työvoimaviranomainen asettaa johtoryhmän ja nimeää henkilöt, jotka johtavat monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointia johtoryhmän asettamissa puitteissa. Johtoryhmä, johon kuuluu useampi työvoimaviranomainen, voidaan muodostaa vain, jos työvoimaviranomaiset sopivat johtoryhmän asettavasta sekä johtavan henkilön ja johtoryhmän puheenjohtajan nimeävästä työvoimaviranomaisesta. Johtoryhmän on hyväksyttävä johtavat henkilöt ennen heidän nimeämistään.

Työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos osoittavat monialaisen tuen yhteistoimintamalliin palvelua tarvitsevien asiakkaiden määrä huomioon ottaen riittävän määrän henkilöstöä. ~~Johtoryhmä tekee yhteistyösopimuksen monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisoinnista ja resursoimisesta johtoryhmän toimialueella.~~ Johtoryhmään kuuluvien työvoimaviranomaisten, hyvinvointialueiden ja Kansaneläkelaitoksen on sovittava yhteistyösopimuksessa johtoryhmänsä toimialueen yhteistoimintamallin organisoinnista ja resursoimisesta.

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

12 §

Monilaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietoaineisto ja -järjestelmä

Asiakastietojärjestelmän käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttöoikeutta. Kehittämisen ja hallintokeskus voi myöntää käyttöoikeuden kunnan, kuntayhtymän, hyvinvointialueen tai Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

4.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 5 §:n 1 momentin 16 kohta, sekä 11 luvun 2 §:n 2 momentti ja 4 a §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 385/2023, sekä *lisätään* 2 a luvun 9 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1380/2021 ja 684/2022, väliaikaisesti uusi 1 a kohta seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

16) *työvoimaviranomaisella* työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettua kunnan tai kuntayhtymän viranomaista, joka vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä toimialueellaan, sekä viranhaltijaa, joka mainitun lain 13 §:n 2 momentissa tarkoitettua sopimuksen nojalla hoitaa tässä laissa säädettyjä työvoimaviranomaisen tehtäviä.

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

2 a luku

Työvoimapoliittisesti moitittava menettely

9 §

Työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvä menettely

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen seitsemän päivän ajalta laiminlyönnin tai muun menettelyn jälkeen, jos hän työttömänä tai palkkatuetussa työssä ollessaan taikka saadesaan työttömyysetuutta 3 luvun 3 §:n 3 momentin perusteella ilman 11—14 §:ssä tarkoitettua taikka näihin pätevyydeltään rinnastettavaa syytä 12 kuukauden aikana toisen kerran:

1 a) ilmoittamalla väärä tai puutteellisia tietoja taikka muulla vastaavalla tavalla omalla menettelyllään aiheuttaa, ettei hänelle järjestetä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 6 ja 7 §:ssä tarkoitettua työnhakukeskustelua tai täydentävää työnhakukeskustelua;

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

2 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Työttömyysetuuden hakijan on esitettävä työvoimaviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen lausunnon antamiseksi tarpeelliset häntä henkilökohtaisesti koskevat selvitykset työvoimaviranomaiselle tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle sen määräämällä tavalla.

4 a §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen työvoimapoliittinen lausunto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapoliittisen lausunnon niistä työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä, joista säädetään seuraavissa lainkohdissa:

- 1) 2 luvun 4 §:n 2 momentissa muusta kuin työsuhteessa tehdystä työstä;
- 2) 2 luvun 5 §:ssä työllistymisestä yrittäjänä tai sitä vastaavalla tavalla omassa työssä yhdenjaksoisesti yli kahden viikon ajan lukuun ottamatta mainitun luvun 5 a §:n soveltamista ja siinä tarkoitettuja työttömyysetuuden saamisen edellytyksiä;

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

- 3) 2 luvun 6 §:ssä yrityksessä työskentelyn päättymisestä;
 - 4) 2 luvun 7 §:ssä yrittäjän perheenjäsenen työskentelyn päättymisestä;
 - 5) 2 luvun 8 §:ssä yritystoiminnan lopettamisesta;
 - 6) 2 luvun 9 §:ssä oman työn lopettamisesta;
 - 7) 2 luvun 10 ja 11 §:ssä opiskelusta ja päätoimisen opiskelun päättymisestä; lukuun ottamatta mainitun luvun 10 a §:n 3 momentin 3 kohdan ja 10 b §:n soveltamista ja niissä tarkoitettuja työtömyysetuuden saamisen edellytyksiä;
 - 8) 2 luvun 13 §:n 1—3 momentissa sekä 14 ja 15 §:ssä koulutusta vailla olevaa nuorta koskevista edellytyksistä;
 - 9) 2 a luvussa työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä; lukuun ottamatta mainitun luvun 10 §:n 2 ja 3 momenttia etuuden palautumisesta.
- — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 2 a luvun 9 §:n 1 momentin 1 a kohta tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä syyskuuta 2024 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2024.

Työnhakijan menettelyyn, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

— — — — —

5.

Laki

sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain (352/2010) 6 § ja 11 §:n 5 momentin johdantokappale, sellaisina kuin ne ovat laissa 401/2023, seuraavasti:

6 §

Toimivaltaiseksi nimetyt laitokset eräissä työnhakuun liittyvissä tilanteissa

Perusasetuksen 1 artiklan q alakohdan iii alakohdassa tarkoitettuja toimivaltaisen viranomaisen nimeämiä toimivaltaisia laitoksia täytäntöönpanoasetuksen 55 artiklan 4 kohdan ja perusasetuksen 64 artiklan 1 kohdan a alakohtaa sovellettaessa ovat työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023) tarkoitettut työvoimaviranomaiset.

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

Perusasetuksessa ja täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettuja työvoimaviranomaisia Suomessa ovat 1 momentissa tarkoitettut työvoimaviranomaiset sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus.

11 §

Todistusten ja muiden esitettävien asiakirjojen antaminen

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettut työvoimaviranomaiset antavat:

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

6.

Laki

palkkaturvalain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palkkaturvalain (866/1998) 10 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 999/2023, seuraavasti:

10 §

Hakemus ja hakijat

Hakemus on toimitettava kehittämis- ja hallintokeskukseen tai työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettulle (380/2023) työvoimaviranomaiselle. Ahvenanmaan maakunnassa hakemus on kuitenkin toimitettava kehittämis- ja hallintokeskukseen. Hakemuksen voi ulkomailla jättää myös Suomen edustustoon.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

7.

Laki

merimiesten palkkaturvalain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1000/2023, seuraavasti:

9 §

Hakemus ja hakijat

Hakemus on toimitettava kehittämis- ja hallintokeskukseen tai työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023) tarkoitetulle työvoimaviranomaiselle. Ahvenanmaan maakunnassa hakemus on kuitenkin toimitettava kehittämis- ja hallintokeskukseen. Hakemuksen voi ulkomailla jättää myös Suomen edustustoon.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

8.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 13 §:n 1 momentin 23 ja 34 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 402/2023, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

13 §

Tiedon käyttäjien oikeus saada tietoja tulotietojärjestelmästä

Tulorekisteriyksikkö välittää ja luovuttaa tulorekisterin tietoja, jotka tiedon käyttäjä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeutettu muun lain nojalla saamaan suorituksen maksajalta tai toiselta tiedon käyttäjältä, seuraavasti:

23) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle palkkaturvain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvain (1108/2000) toimeenpanoa varten, työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 120 §:n 1 momentissa tarkoitettujen työvoimapalvelujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen tuottamiseksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (897/2009) säädetyn työvoimapalveluiden toimivuutta sekä tuloksellisuutta ja vaikutuksia koskevan tiedon tuottamista, arviointia ja seurantaa koskevan tehtävän hoitamiseksi;

34) kunnalle tai kuntayhtymälle työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettua muutosturvakoulutusta, palkkatukea, 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukea, starttirahaa ja työllistämisvelvoitteen perusteella järjestetyn työn palkkakustannuksiin myönnettävää tukea koskevien tehtävien toimeenpanoa varten;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

9.

Laki

julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 3 luvun 7 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 996/2023,

muutetaan 1 luvun 3 §:n 1 momentin 8 kohta, 2 luvun 6 §:n 1 **momentin 1—3 kohta** ja **6 §:n** 3 momentti sekä 3 luvun 4 §:n 1 kohta, 5 §:n 2 momentti ja 3 momentin 3 kohta sekä 6 §:n 1 ja 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 3 §:n 1 momentin 8 kohta laissa 1366/2014, 2 luvun 6 §:n 1 **momentin 1—3 kohta** ja **6 §:n** 3 momentti sekä 3 luvun 4 §:n 1 kohta ja 5 §:n 3 momentin 3 kohta laissa 1379/2021, 3 luvun 5 §:n 2 momentti **ja** 6 §:n 1 momentti laissa 683/2022 sekä 3 luvun 6 §:n 3 momentti laissa 1132/2022, sekä

lisätään 2 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1379/2021, uusi 4 momentti ja 3 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1379/2021, uusi 4 momentti seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

1 luku

Yleiset säännökset

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *de minimis* -tuella tukea, johon sovelletaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettua komission asetusta (EU) N:o 2023/2831, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maatalousalalla annettua komission asetusta (EU) N:o 1408/2013 tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen kalastus- ja vesiviljelyalalla annettua komission asetusta (EU) N:o 717/2014;

2 luku

Työnhakijan palveluprosessi

6 §

Työnhakukeskustelujen ja täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen

Työ- ja elinkeinotoimisto järjestää työnhakijan palvelutarve ja olosuhteet huomioon ottaen taroituksenmukaisimmalla tavalla:

1) työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle työnhakijalle viisi täydentävää työnhakukeskustelua lähtökohtaisesti kahden viikon välein alkuhaastattelun jälkeen; täydentäviä työnhakukeskusteluja järjestetään kuitenkin neljä, jos alkuhaastattelua on edeltänyt täydentävä työnhakukeskustelu;

2) työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle sekä muulle osa-aikaisessa työsuhteessa olevalle tai työaika lyhentämällä lomautetulle työnhakijalle työnhakukeskustelun aina, kun alkuhaastattelusta, edellisestä tämän kohdan mukaisesta työnhakukeskustelusta tai viimeisestä 1 kohdan mukaisesta täydentävästä työnhakukeskustelusta on kulunut kolme kuukautta;

3) työttömälle työnhakijalle kaksi täydentävää työnhakukeskustelua kuukauden aikana aina, kun alkuhaastattelusta, edellisestä tämän kohdan mukaisesta täydentävästä työnhakukeskustelusta tai viimeisestä 1 kohdan mukaisesta täydentävästä työnhakukeskustelusta on kulunut kuusi kuukautta;

Työnhakukeskustelua ja 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua täydentävää työnhakukeskustelua ei järjestetä, jos työnhakijan työttömyys päättyy kolmen kuukauden kuluessa muusta syystä kuin työvoimakoulutuksen tai 6 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

24 §:ssä tarkoitetun työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun, palkkatuetun työn tai työajaltaan enintään 80 prosenttia alalla sovellettavaa kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöaikaa vastaavan osa-aikaisen työn takia taikka hän kolmen kuukauden kuluessa aloittaa varusmies- tai siviilipalveluksen tai perhevapaan. Edellytyksenä on lisäksi, ettei työnhakija työn tai opintojen alkaessa ole työttömyysuhan alainen eikä työnhakuvelvollisuuden asettaminen 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla eikä hänen palvelutarpeensa muutoinkaan edellytä keskustelujen järjestämistä. Keskustelut on kuitenkin aina järjestettävä työnhakijan pyynnöstä.

Jos työnhakija on lomautettu, 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja täydentäviä työnhakukeskusteluja järjestetään vain työnhakijan pyynnöstä.

3 luku

Työnvälitys

3 §

Työnhakuvelvollisuus

Jos työnhakijan työttömyys päättyy kolmen kuukauden kuluessa muusta syystä kuin työvoimakoulutuksen tai 6 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitetun työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun, palkkatuetun työn tai työajaltaan enintään 80 prosenttia alalla sovellettavaa kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöaikaa vastaavan osa-aikaisen työn takia taikka hän kolmen kuukauden kuluessa aloittaa varusmies- tai siviilipalveluksen tai perhevapaan, työnhakuvelvollisuus asetetaan täysille kuukauden kestäville tarkastelujaksoille tai sitä ei sisällytetä työllistymissuunnitelmaan ottaen huomioon työnhakijan mahdollisuus työllistyä lyhytkestoiseen työhön ennen työttömyyden päättymistä tai varusmies- tai siviilipalveluksen tai perhevapaan alkamista. Edellytyksenä on lisäksi, ettei työnhakija työn tai opintojen alkaessa ole työttömyysuhan alainen.

4 §

Työnhakuvelvollisuutta täyttävä toiminta

Työnhakuvelvollisuutta voi täyttää:

1) hakemalla sellaista vähintään kaksi viikkoa kestävää työsuhteessa tehtävää työtä, johon työnhakija voi perustellusti olettaa voivansa työllistyä; työsuhteen kesto koskevasta edellytyksestä voidaan poiketa 3 §:n 4 momentissa tarkoitetussa tilanteessa, jos siitä on sovittu työllistymissuunnitelmassa;

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

5 §

Työnhakuvelvollisuuden alkamista koskevat poikkeukset

Lomautetun työnhakuvelvollisuus alkaa siitä, kun lomautuksen alkamisesta on kulunut kolme kuukautta.

Työnhakuvelvollisuus alkaa siitä lukien, kun työnhakijalle on järjestetty 2 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu työnhakukeskustelu, jos työnhakija:

3) on arviolta yli kuukauden ajan palkkatuetussa työssä, jonka työaika ylittää 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta;

6 §

Haettavien työmahdollisuuksien määrää ja tarkastelujaksoa koskevat poikkeukset

Ellei 3 §:n 3 tai 4 momentista tai 7 §:stä johdu muuta, vähintään kaksi viikkoa kestävässä osa-aikatyössä olevan tai työaikaa lyhentämällä lomautetun työnhakijan työllistymissuunnitelmaan tulee sisällyttää kolmen kuukauden tarkastelujaksot, joiden aikana työnhakijan tulee hakea yhtä työmahdollisuutta.

Ellei 1 momentista, 3 §:n 3 tai 4 momentista tai 7 §:stä johdu muuta, arviolta yli kuukauden ajan 6 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettulla tavalla omaehtoisia opintoja työttömyysetuudella tuettuna opiskelevan koulutusta vailla olevan työnhakijan työllistymissuunnitelmaan tulee sisällyttää opintojen ajalle kolmen kuukauden tarkastelujaksot, joista kunkin aikana työnhakijan tulee hakea kolmea työmahdollisuutta. Työnhakuvelvollisuuden sovelletaan tämän pykälän 1 momenttia sekä tämän luvun 3 ja 7 §:ää siitä lukien, kun työnhakijalle on järjestetty 2 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu työnhakukeskustelu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (897/2009) 3 a §:n 1 momentti ja 2 momentin 6 ja 7 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 3 a §:n 1 momentti ja 2 momentin 6 kohta laissa 382/2023 ja 3 a §:n 2 momentin 7 kohta laissa ~~692/2023~~ 7, seuraavasti:

3 a §

Kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yhteisiä henkilöstö- ja taloushallinnon tehtäviä ja muita vastaavia palvelu- yleishallinto- ja tietohallintotehtäviä sekä antaa yleishallinnollisia ohjeita ja ohjaa niiden soveltamista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten suoraan valtionavustuslain (688/2001) nojalla myöntämän valtionavustuksen maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lisäksi mainitun lain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä. Kehittämis- ja hallintokeskus voi hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten erityislainsäädännön nojalla myöntämien avustusten maksamista, niiden käytön valvontaa ja takaisinperintää sekä valtion korvauksia koskevia tehtäviä siten kuin niistä erikseen säädetään.

Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävänä on:

6) hoitaa julkisiin työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan sekä yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviä valtakunnallisia tieto- ja neuvontapalveluja;

7) tukea työvoimaviranomaisia työvoimapalvelujärjestelmän kehittämisessä sekä antaa työvoimaviranomaisille oikeudellista neuvontaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023), työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023), työttömyysturvalain, ~~vuorotteluvapaalain (1305/2002)~~ ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) toimeenpanossa; sekä

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

11.

Laki

työttömyysturvalain 2 a luvun 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään työttömyysturvalain (1290/2002) 2 a luvun 9 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1380/2021, 385/2023 ja 685/2023, uusi 1 a kohta seuraavasti:

2 a luku

Työvoimapoliittisesti moitittava menettely

9 §

Työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvä menettely

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen seitsemän päivän ajalta laiminlyönnin tai muun menettelyn jälkeen, jos hän työttömänä tai palkkatuetussa työssä ollessaan taikka saadesaan työttömyysetuutta 3 luvun 3 §:n 3 momentin perusteella ilman 11—14 §:ssä tarkoitettua taikka näihin pätevyydeltään rinnastettavaa syytä 12 kuukauden aikana toisen kerran:

1 a) ilmoittamalla vääriä tai puutteellisia tietoja taikka muulla vastaavalla tavalla omalla menettelyllään aiheuttaa, ettei hänelle järjestetä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 32 ja 33 §:ssä tarkoitettua työnhakukeskustelua tai täydentävää työnhakukeskustelua;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .
Työnhakijan menettelyyn, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa ollutta 2 a luvun 9 §:n 1 momentin 1 a kohtaa.

12.

Laki

yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (293/2017) 10 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 394/2023, seuraavasti:

10 §

Asiakastietojärjestelmän tietojen luovuttaminen

Edellä 7 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja yrityspalvelujen toteuttamiseksi tarpeellisia muita kuin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa salassapitosäynnösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, ulkoministeriölle, ulkomaan edustukseen kuuluville edustustoille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle, Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandille, Business Finland Oy:lle, valtion erityisrahoitusyhtiölle, Ruokavirastolle ja alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain 4 §:n 13 kohdassa tarkoitetuille välittäville toimielimille mainitun lain 28 §:n mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 31 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 31 a §:n 4 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 384/2023, seuraavasti:

31 a §

Kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

Tässä pykälässä tarkoitetut korvaukset määritetään vuonna 2023 maksettujen työttömyysetuuksien maksatuksesta työttömyyskassoille ja Kansaneläkelaitokselle vuoden 2023 loppuun mennessä kertyneiden tietojen perusteella. Korvaukset tarkistetaan vuoden 2024 tasolle rahoitusvastuun perusteena olevien työttömyysetuuksien indeksitarkistusta vastaavasti noudattaen, mitä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään. Korvauksissa otetaan lisäksi huomioon vuoden 2024 aikana voimaan tulevat työttömyysturvan perusosan suuruuteen säädetyt muutokset. Kansaneläkelaitos toimittaa korvausten määrittämiseksi tarpeelliset tiedot työttömyysetuuksien maksatuksesta valtiovarainministeriölle.

Tässä pykälässä tarkoitettujen korvausten suuruus tarkistetaan vuosittain rahoitusvastuun perusteena olevien työttömyysetuuksien indeksitarkistusta vastaavasti noudattaen, mitä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2024 vp

Helsingissä 5.6.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Saara-Sofia Sirén kok
varapuheenjohtaja Lauri Lyly sd
jäsen Miko Bergbom ps
jäsen Fatim Diarra vihr
jäsen Tuomas Kettunen kesk
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Niina Malm sd
jäsen Anders Norrback r
jäsen Olga Oinas-Panuma kesk
jäsen Karoliina Partanen kok
jäsen Jorma Piisinen ps
jäsen Mikko Polvinen ps
jäsen Piritta Rantanen sd (osittain)
jäsen Tere Sammallahti kok
jäsen Timo Suhonen sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Miika Suves